

Dolnośląska Szkoła Wyższa

BYĆ DORADCĄ!

Doświadczenia i refleksje

Pod redakcją naukową
ELŻBIETY SIARKIEWICZ I BOŻENY WOJTASIK

WYDAWNICTWO NAUKOWE
Dolnośląskiej Szkoły Wyższej

BYĆ DORADCĄ!

Dolnośląska Szkoła Wyższa

EFS

BYĆ DORADCĄ!

Doświadczenia i refleksje

Pod redakcją naukową
ELŻBIETY SIARKIEWICZ i BOŻENY WOJTASIK

Wrocław 2008

WYDAWNICTWO NAUKOWE
Dolnośląskiej Szkoły Wyższej

Copyright © by Wydawnictwo Naukowe
Dolnośląskiej Szkoły Wyższej
Wrocław 2008

Recenzja naukowa
Prof. dr hab. Alicja KARGUŁOWA

Przygotowanie maszynopisów do druku
Aneta PANASEWICZ

Korekta
Rafał WŁODARCZYK, Agnieszka ZEMBRZUSKA

Projekt okładki i strony tytułowej
Adam FYDA

Skład i łamanie
Witold GIDEL

ISBN 978-83-89518-70-5

ks2 192432

Projekt oraz niniejsza publikacja zostały współfinansowane
ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego
Cytowanie fragmentów wyłącznie z podaniem źródła oraz autorów

Dolnośląska Szkoła Wyższa
ul. Wagonowa 9, 53-609 Wrocław
tel. 071 358 27 52
www.dsw.edu.pl
e-mail: wydawnictwo@dswe.pl

*W
11/08*

Spis treści

Wprowadzenie	9
<i>Izabela Lepła, Monika Siurdyban</i> Projekt studiów podyplomowych „Doradca – trener – konsultant. Całościowe poradnictwo zawodowe”	12
I – CODZIENNE DOŚWIADCZENIA DORADCÓW	
<i>Katarzyna Sławińska-Oleszek</i> Drogi życiowe doradców zawodu.	23
<i>Agnieszka Berlińska</i> Jakim jestem doradcą?.	34
<i>Izabella Hajdas</i> Znaczenie dokumentów aplikacyjnych (współ)tworzonych przez doradcę zawodowego na współczesnym rynku pracy	41
<i>Anna Oleszczyk</i> Ustawowe i rzeczywiste zadania doradcy zawodowego w powiatowym urzędzie pracy	51
<i>Marcin Kotas</i> Warsztat doradcy zawodowego w instytucjach użyteczności publicznej i firmach komercyjnych	58
<i>Anna Bartoszek</i> Rola i zadania doradcy zawodowego w urzędzie pracy – teoria i praktyka	64
<i>Karolina Urbańska</i> Czy coach jest doradcą? Czy doradca może być coachem?	71
<i>Ewa Kupczak</i> Kierowanie własnym rozwojem zawodowym w miejscu pracy – wybrane koncepcje wsparcia w poradnictwie zawodowym.	78
<i>Justyna Gruszczyńska-Wolak</i> Doradca w akademickiej codzienności, czyli założenia a rzeczywistość Akademickich Biur Karier	85

II – ROZWIĄZANIA METODYCZNE STOSOWANE PRZEZ DORADCÓW

Elżbieta Oleniacz-Czajka

Metoda towarzyszenia jako forma pracy doradcy zawodu. 95

Ludmiła Krawczyk

Rozwijanie umiejętności klienta w zakresie gospodarowania czasem jako jeden z obszarów pracy doradcy zawodu.

Przykłady rozwiązań metodycznych 104

Katarzyna Bałazińska

Zawody wybierane przez gimnazjalistów. 112

Jakub Sokolnicki

Doświadczenia doradców karier w środowisku studentów i absolwentów uczelni medycznych 119

Magdalena Zakrzewska

Usługi Towarzystwa Wiedzy Powszechnej

na rzecz Powiatowego Urzędu Pracy we Wrocławiu. 126

III – NOWE WYZWANIA W PRACY DORADCY

Alicja Szozda

Doradca wobec wyzwań współczesności. 135

Aneta Huńka

Udzielanie pomocy doradcy zawodowego jako sytuacja edukacyjna. 143

Anna Malenda-Iwankiewicz

Zmiany na rynku pracy i planowanie kariery zawodowej.

Nowe wyzwania dla poradnictwa zawodowego 150

Małgorzata Pastuszka

Coaching jako jedna ze współczesnych form poradnictwa 157

Dominika Buczkowska

Coaching jako metoda pracy doradcy zawodowego 164

Jolanta Bednarska

Poradnictwo zawodowe realizowane w ramach zajęć grupowych w zakładzie karnym. Projekt „WANT2LEARN – CHCĘ SIĘ UCZYĆ” 173

Joanna Taramina

O możliwościach poradnictwa zawodowego w warunkach izolacji 180

Małgorzata Oleniacz

Doradca rehabilitacyjny jako nowa profesja 187

IV – PORADNICTWO W SIECI

Piotr Dywański

Znaczenie sieci kontaktów w sytuacji poradniczej 197

Ała Witwicka-Dudek

Proces formalizowania Dolnośląskiej Sieci Biur Karier 205

Dorota Pilecka

✓ Poradnictwo zawodowe na odległość. Możliwości i ograniczenia 214

Anna Dęboń

✓ E-poradnictwo. Pomoc w sieci? 220

Izabela Moska✓ Poradnictwo on-line jako nowy obszar działalności
(po)nowoczesnego doradcy 228*Tomasz Śmidoda*✓ Typy doradców i rodzaje poradnictwa
na wybranych portalach internetowych. 234*Anna Grabarska-Łyskawka*

Poradnictwo w prasie młodzieżowej 240

V – DORADCA WOBEC WIELOKULTOROWOŚCI

Aneta Słowik

Spotkanie z wielokulturowym doradcą zawodu 249

Aneta Panasewicz

„Wędrowcy” – ponowocześni klienci Akademickiego Biura Karier 255

*Marta Cygan*Poradnictwo dla „wędrowców” (osób powracających z zagranicy)
– nowe wyzwanie dla doradcy w Akademickim Biurze Karier 264*Iwona Machoń-Pluszczewska*

Refleksje nad praktyką poradniczą doradcy w Kanadzie i w Polsce 271

*Robert Siarkiewicz (recenzja)*Tony Watts, Ronald Sultana, *Podręcznik wdrażania nowoczesnego
poradnictwa kariery (Career Guidance: a handbook for Policy makers)* 277

Bibliografia 287

Wprowadzenie

„*Być doradcą! Doświadczenia i refleksje*” – ta publikacja to głos praktyków, doradców z różnych instytucji z różnych stron Polski. Aktualne, autentyczne doświadczenia przywołane i opisane w ramach studiów podyplomowych realizowanych w Dolnośląskiej Szkole Wyższej „Doradca – trener – konsultant. Całozyciowe poradnictwo zawodowe”. Opublikowane w tomie artykuły powstały na seminariach dyplomowych prowadzonych przez: prof. Alicję Kargulową, prof. Józefa Kargula, prof. Bożenę Wojtasik i dr Elżbietę Siarkiewicz. Najlepsze prace zostały wytypowane komisyjnie na drodze konkursu. Znaczna część artykułów napisanych przez słuchaczy studiów znajduje się w prezentowanym tu zbiorze, kilka (Alicji Czerkawskiej, Violetty Drabik-Podgórnjej, Michała Mielczarka, Joanny Minty, Sławomira Zajberta) pojawi się w przygotowywanych publikacjach: *Teoria i praktyka poradnictwa* (red.) Alicja Kargulowa, Warszawa PWN; *Dyskursy młodych andragogów 9* (red.) Małgorzata Olejarsz.

Można zadać sobie pytanie, dlaczego wypowiedzi zebrane w prezentowanej tu publikacji, to głosy wyłącznie praktyków? Ale to im właśnie chcieliśmy oddać głos w pewnej szczególnej sytuacji, w której się znaleźli. Oddaliśmy im głos w momencie, gdy swoje działania zawodowe, swoje doświadczenia doradcze zestawili z propozycją zajęć w czasie bardzo intensywnych studiów podyplomowych. W momencie gdy pojawiła się okazja na spotkanie autentycznego doświadczenia i doświadczenia z aktualnymi refleksjami, z zagadnieniami teoretycznymi, z warsztatami i seminariami akademickimi. Ta niecodzienna sytuacja, spowodowała doradców do własnych refleksji, a nam umożliwiła udzielenie ważnego głosu (wielu głosów) dobiegającego z codziennej praktyki, z codziennego doświadczenia bycia doradcą. Myślimy, że zebrane tu artykuły stanowią fragment mozaiki, pod tytułem poradnictwo. Ten niepełny, jedynie lekko zarysowany obraz poradnictwa, może czasami drażnić jeszcze mało sprawną ręką malarza, może zdradza niedoskonałości warsztatowe, może epatuje nie lekkością, ale trudem tworzenia, szorstkością myśli, jest jednak bez wątpienia efektem stanu wysokiego zaangażowania i przeżywania zawodowej sytuacji bycia doradcą w trudnych – mówiąc językiem Zygmunta Baumana – realiach ponowoczesnego świata, jest świeżą interpretacją

zastanej praktyki poradnictwa i tym samym stanowi niezwykle cenny materiał godny (naszym zdaniem) uwagi i refleksji.

Te zebrane w prezentowanej publikacji okruchy codziennych zmagañ z rzeczywistością, pomysły na różne rozwiązania praktyczne, czy dostrzegane nowe wyzwania, nowe trudności w pracy doradców, rysują co prawda tylko pewien fragment obrazu poradnictwa, ale za to fragment niezwykle ważny, bo autentyczny. To rzadka i ważna próba usystematyzowania i poddania krytycznej analizie wiedzy codziennej, wiedzy praktycznej tworzonej przez doradców. Wiedzy opartej na osobistym doświadczeniu i ukierunkowanej na praktykę doradczą. Wiedzy niewypowiedzianej, wiedzy milczącej (Robert Kwaśnica 1992). Być może to próba osiągnięcia szczególnego porozumienia z wiedzą jawną, z wiedzą typu akademickiego, często oskarżaną o zbyt dużą odległość od problemów praktyki oraz o brak jej rozumienia.

Publikację rozpoczyna szczegółowa informacja o realizowanym w Dolnośląskiej Szkole Wyższej we Wrocławiu, projekcie studiów podyplomowych „Doradca – trener – konsultant. Całozyciowe poradnictwo zawodowe”. Osoby kierujące realizacją projektu przedstawiły z jednej strony źródła inspiracji do podjęcia inicjatywy uruchomienia takich właśnie studiów podyplomowych, z drugiej wskazały na ich cel, treść, przebieg oraz możliwe do nabycia przez słuchaczy studium kompetencje. Ten fragment całej publikacji wskazuje jednocześnie na kontekst w jakim uczestnicy konstruowali i opisywali własne refleksje oraz doświadczenia, które stały się podstawą prezentowanej tu publikacji.

Artykuły przygotowane przez dyplomantów w ramach seminariów dyplomowych podzieliłyśmy na pięć różnych tematycznie części, które jednak łączą wspólnie podzielane, przez autorów, doświadczenie bycia doradcą, wspólne zaangażowanie i entuzjazm w pracy doradczej.

Pierwszej części nadałyśmy tytuł „Codzienne doświadczenia doradców” O jej wyodrębnieniu zadecydował fakt przywoływania przez autorów – różnych codziennych doświadczeń i praktyk nie tylko tych wynikających z zakresu obowiązków doradców, ale również tych które pojawiają się „przy okazji”, które są odpowiedzią na nieoczekiwane i niespodziewane sytuacje. W wielu zaprezentowanych tu artykułach wskazane są różnice pomiędzy rzeczywistymi zadaniami a teoretycznymi czy administracyjnymi założeniami organizatorów praktyki poradniczej.

W części drugiej „Rozwiązania metodyczne stosowane przez doradców” zamieściłyśmy te wypowiedzi doradców, które są szczególnym świadectwem podejmowanych różnych metod pracy z radzącymi się. Autorzy dzielą się własnymi doświadczeniami i rozwiązaniami metodycznymi w różnych obszarach poradnictwa, nawet tych najbardziej przez literaturę marginalizowanych. Prezentują własne próby rozwiązań praktycznych, własny warsztat pracy, opisują przebieg zajęć przedstawiają ich efekty oraz ewaluację.

„Nowe wyzwania w pracy doradcy” – to część skupiająca artykuły poruszające takie niepokoje wielu doradców, które wynikają z rozbieżności pomiędzy zdobytym przez nich przygotowaniem w procesie kształcenia a dynamiczną, ciągle zmieniającą się rzeczywistością. Są prezentacją aktualnych doświadczeń refleksyjnych praktyków, którzy próbują sięgać swoimi działaniami w nowe obszary, w których „zadamawia” się praktyka poradnictwa.

Czwarta, wyodrębniona przez nas część wskazuje na jeden obszar poradnictwa możliwy do wyodrębnienia a usytuowany poza strukturą czy systemem, poza instytucją, lub równoległe z nią. Tej części nadałyśmy tytuł: „Poradnictwo w sieci”. Autorzy prezentowanych tekstów podejmują próbę opisu nowych, aktualnych procesów pojawiających się i zachodzących w poradnictwie oraz przedstawiają problemy poradnictwa na odległość czy e-poradnictwa.

Ostatnia część piąta „Doradca wobec wielokulturowości” jest również odwołaniem do nowych wyzwań w poradnictwie (szczególnie w poradnictwie edukacyjno-zawodowym, czy w poradnictwie kariery) związanych z problemami migracji zarobkowych czy edukacyjnych. Wskazuje na problemy, które doradcy napotykać w procesie poradniczym toczącym się wokół problemów wielokulturowości czy w poradnictwie transnarodowym.

W miejscu zwyczajowego zakończenia całości znajduje się krytyczna recenzja jednej z wielu publikacji będącej podręcznikiem adresowanym do doradców. Recenzja podręcznika „wdrażania nowoczesnego poradnictwa kariery”, który ma jednocześnie stanowić bazę do rozważań teoretycznych i zagadnień metodycznych dla doradców.

Treść zebranych tekstów, była inspirowana doświadczeniami pochodzącymi z wewnątrz praktyki poradniczej, z wiedzy zdobywanej w czasie studiów podyplomowych oraz osobistej refleksji. Dynamika codziennych praktyk zmusza doradców do nieustannej diagnozy sytuacji, analizy jej kontekstu, oraz opracowywania koncepcji zmian poradniczych działań. To podstawa procesu modernizacji wiedzy i praktyki, modernizacji mającej charakter cykliczny. Mamy nadzieję, że publikacja ta zainteresuje nie tylko samych praktyków, ale również tych, którzy tworzą refleksję naukową w obszarze poradnictwa, oraz tych którzy są organizatorami i współorganizatorami instytucjonalnego świata, w którym poradnictwo stale „dzieje się”. Być może publikacja ta ma szansę stać się pomostem między tymi przecież tylko pozornie różnymi światami.

*Elżbieta Siarkiewicz
Bożena Wojtasik*